

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання та захисту кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
для студентів усіх форм навчання
за освітньо-професійними програмами кафедри економіки, права
та управління бізнесом

ОДЕСА ОНЕУ 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання та захисту кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
для студентів усіх форм навчання
за освітньо-професійними програмами кафедри економіки, права
та управління бізнесом

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри ЕПУБ.
Протокол № 7 від 17 січня 2019 р.

ОДЕСА ОНЕУ 2019

Методичні вказівки до виконання та захисту кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр для студентів усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами кафедри економіки, права та управління бізнесом / Укл. Н. В. Сментина, Н. В. Доброва, А. А. Фіалковська. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2019 р. – 58 с.

Укладачі: Н. В. Сментина, доктор екон. наук, доцент
                              Н. В. Доброва, канд. екон. наук, доцент
                              А. А. Фіалковська, канд. екон. наук, старший викладач

Рецензенти: Г. О. Пудичева, канд. екон. наук, старший викладач (зовнішній
                              рецензент)
                              М. М. Осипова, канд. екон. наук, доцент
                              Л. М. Гейко, канд. екон. наук, доцент

Коректор: А.О. Ковальова

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Вибір теми кваліфікаційної роботи бакалавра	5
3. Вимоги до основної (змістовної) частини кваліфікаційної роботи ...	6
3.1. Вимоги до змісту за темами I блоку	6
3.2. Вимоги до змісту за темами II блоку	16
4. Написання вступу та висновків до кваліфікаційної роботи бакалавра.....	27
5. Підготовка до малого захисту	31
6. Складання реферату кваліфікаційної роботи бакалавра	32
7. Підготовка роздаткового матеріалу кваліфікаційної роботи бакалавра для захисту в атестаційній комісії	34
Додатки	36
Додаток А. Рекомендована тематика кваліфікаційних робіт бакалавра...	37
Додаток Б. Заява на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра	40
Додаток В. Завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра	41
Додаток Д. Список видів побутових послуг населенню, які можуть надаватися першою і другою групою платників єдиного податку.....	43
Додаток Е. Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи за тематикою I блоку	45
Додаток Ж. Зразок оформлення змісту для кваліфікаційної роботи за тематикою II блоку	46
Додаток К. Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи	47
Додаток Л. Зразок анотації на кваліфікаційну роботу бакалавра.....	48
Додаток М. Заява щодо самостійності написання роботи	49
Додаток Н. Титульна сторінка реферату	50
Додаток О. Зразок змістовної частини реферату кваліфікаційної роботи	51
Додаток П. Титульна сторінка роздаткового матеріалу для захисту в АК	57

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота бакалавра є закінченим дослідженням, виконаним студентом самостійно під керівництвом наукового керівника. Основне її призначення – продемонструвати рівень засвоєння компетенцій, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою кафедри економіки, права та управління бізнесом першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Основні вимоги до організації підготовки кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр в ОНЕУ, до її оформлення та підготовки до захисту містить методичне видання університету – «Основні вимоги до організації підготовки та захисту кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр усіх форм навчання та спеціальностей ОНЕУ» / Уклад. О. М. Гончаренко, Н. В. Сментина, Г. О. Величко, М. О. Слатвінська – Одеса: ОНЕУ, ротапінт, 2018 р. – 43 с.

Дані методичні вказівки покликані надати допомогу студентам у написанні кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр за тематикою, що рекомендована кафедрою економіки, права та управління бізнесом за освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Вони містять перелік тем, рекомендованих кафедрою, вимоги до змісту кваліфікаційної роботи з урахуванням специфіки рекомендованої тематики, зразки заповнення супровідних документів та вимоги до роздаткового матеріалу, який студенти представляють членам атестаційної комісії під час захисту.

2. ВИБІР ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Методичною комісією кафедри економіки, права та управління бізнесом розроблена тематика кваліфікаційних робіт бакалаврів. Вона містить рекомендовані теми, представлені в розрізі двох блоків. Теми першого блоку передбачають обґрунтування доцільності започаткування нового бізнесу, другого – оцінювання підприємницького середовища регіону (див. *Додаток А*).

Вибрана студентом тема кваліфікаційної роботи в обов'язковому порядку узгоджується з науковим керівником, закріплюється за студентом на підставі його особистої заяви (*Додаток Б*) та затверджується на засіданні кафедри.

При виборі теми необхідно визначити об'єкт та предмет дослідження. Так, теми першого блоку в обов'язковому порядку повинні вказувати на процес – «Обґрунтування економічної доцільності започаткування власної справи ...», а далі у назві (дозволяється у дужках) конкретизується вид бізнесу, сфера діяльності тощо. У темах другого блоку, у дужках, обов'язково зазначається на прикладі якого регіону (області, міста, об'єднаної громади тощо) студент виконуватиме дослідження.

Науковий керівник підтверджує узгодженість теми своїм підписом біля свого прізвища.

Після затвердження теми, науковий керівник розробляє завдання на кваліфікаційну роботу, в якому вказуються питання, які належить розробити, рекомендовані джерела інформації, графічний матеріал, який необхідно подати, а також послідовність виконання і конкретні терміни подання розділів роботи науковому керівникові.

Завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра видається науковим керівником на типовому бланку, де обов'язково вказується строк його видачі і строк завершення виконання роботи (*Додаток В*).

3. ВИМОГИ ДО ОСНОВНОЇ (ЗМІСТОВНОЇ) ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Основна (змістовна) частина кваліфікаційної роботи бакалавра складається з трьох послідовних розділів – теоретичного, аналітичного та прикладного, кожен з яких повинен бути поділений на 2-3 підрозділи. Назва розділів та підрозділів (параграфів) має чітко відображати зміст викладеного в них тексту і повинна бути достатньо лаконічною.

РОЗДІЛ 1 розкриває теоретичні основи вибраної проблеми. Рекомендований обсяг 15-20 сторінок.

РОЗДІЛ 2 носить аналітичний характер. Рекомендований обсяг 20-25 сторінок.

РОЗДІЛ 3 містить узагальнюючі результати аналізу, конкретні пропозиції та рекомендації з подальшого вдосконалення діяльності об'єкта дослідження відповідно до специфіки предмета дослідження. Рекомендований обсяг – 15 сторінок.

☞ У кінці кожного розділу необхідно коротко підсумувати результати проведеного дослідження, виклавши одним чи декількома реченнями висновки з основного змісту кожного параграфа розділу.

Висновки відділяють одним пустим рядком від основного тексту розділу та оформлюють під надписом «Висновки до розділу».

3.1. Вимоги до змісту за темами I блоку

Загальну структуру основної частини кваліфікаційної роботи бакалавра за темами **першого блоку** представлено на рис. 3.1.

РОЗДІЛ 1 повинен відображати теоретичні аспекти щодо можливості започаткування бізнесу в Україні у відповідній сфері (галузі) національної економіки.

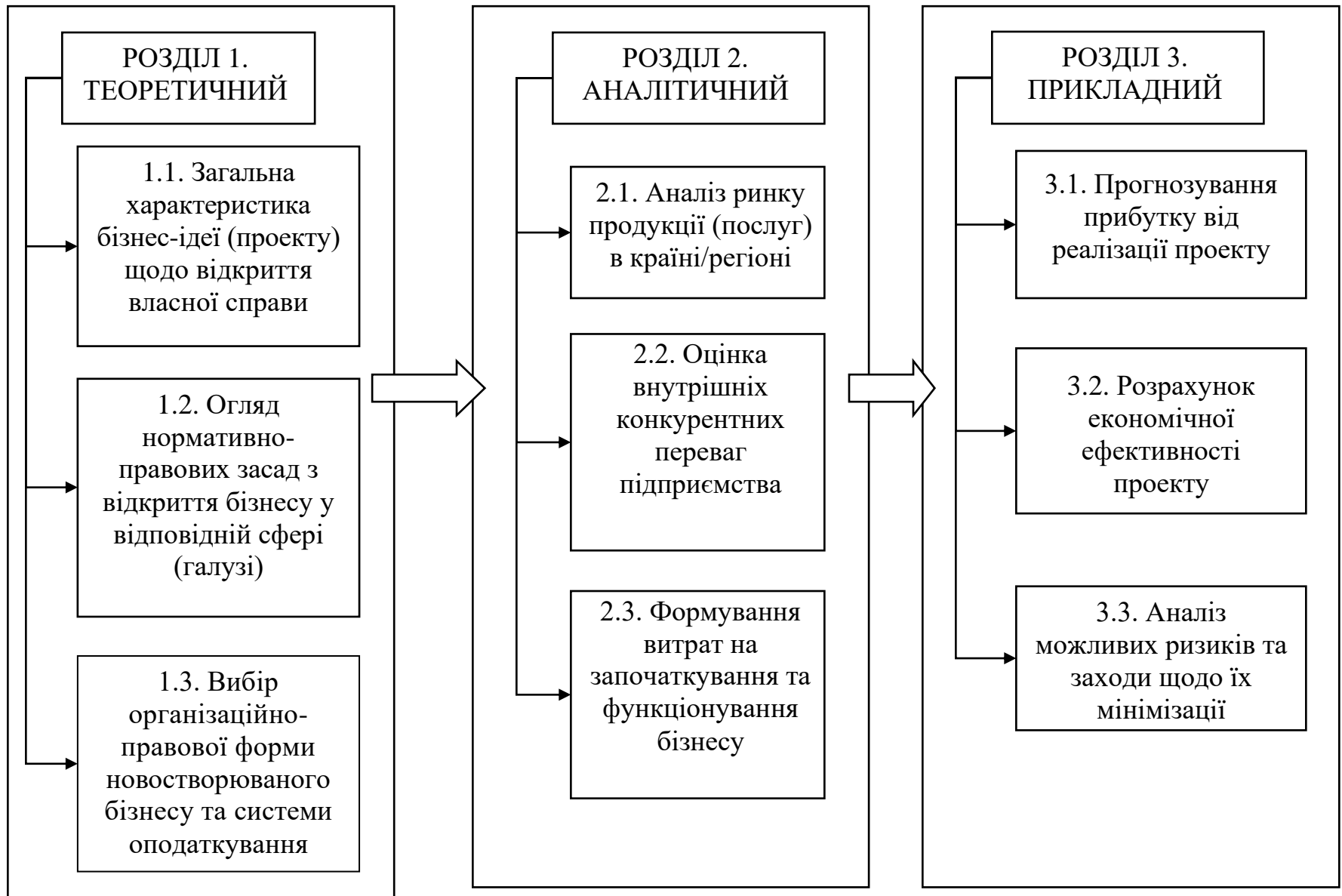

Рис. 3.1. Структура основної частини кваліфікаційної роботи бакалавра та темами I блоку.

У першому розділі необхідно викласти загальну концепцію організації власної справи в розрізі таких базових складових.

1. Обґрунтувати бізнес-ідею (проекту) щодо відкриття власної справи.

Для виконання цієї задачі необхідно провести загальну характеристику бізнес-ідеї (проекту) щодо відкриття власної справи з детальним описанням товару (послуги) та короткою технологією їх виробництва (надання послуг), вказати ринок, на якому буде створено бізнес та зробити висновок, що на ринку є вільна ніша для відкриття власного бізнесу.

Примітка! Підприємницька діяльність створюється в довільному конкретному населеному пункті країни.

2. Провести огляд нормативно-правових засад з відкриття бізнесу у відповідній сфері (галузі).

Для вирішення цієї задачі необхідно охарактеризувати умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у відповідній сфері (галузі) національної економіки з урахуванням положень вітчизняного законодавства (нормативно-правове регулювання). По-перше, необхідно визначити конкретний вид/види підприємницької діяльності (КВЕД). Актуальний перелік видів побутових послуг населенню, які можуть надаватися першою і другою групою платників єдиного податку дивись у пункті 291.7 Податкового Кодексу України). Так, станом на 1.01.2019 року перелік послуг представлено у *додатку Д*.

Також необхідно визначити необхідність отримання різних дозволів, сертифікатів, ліцензій із запропонованих видів підприємницької діяльності та вимоги щодо їх отримання.

По-друге, охарактеризувати санітарно-епідеміологічні та протипожежні умови здійснення підприємницької діяльності у вибраній сфері.

3. Обґрунтувати вибір організаційно-правової форми новостворюваного бізнесу та системи оподаткування.

Для рішення цієї задачі необхідно, по-перше, необхідно визначити статус новостворюваного бізнесу; привести переваги та недоліки цієї організаційно-правової форми, яка буде призначена для новостворюваної підприємницької діяльності. По-друге, обґрунтувати систему оподаткування: переваги та недоліки загальної чи спрощеної системи оподаткування, яка буде використовуватися для здійснення підприємницької діяльності. Також обґрунтувати, чи буде новостворюваний суб'єкт підприємницької діяльності платником чи не платником ПДВ.

Примітка! Організаційно-правова форма підприємницької діяльності та система оподаткування – довільні відповідно до чинного законодавства України.

У висновках до першого розділу необхідно коротко вказати: чим буде займатися створюваний суб'єкт підприємницької діяльності (види діяльності відповідно до КВЕД 2010), який статус створюваної установи, її організаційно-правова форма, яка система оподаткування та які документи дозвільного характеру необхідно отримати.

РОЗДІЛ 2 повинен мати аналітичний характер та відображати аналітичну оцінку можливостей відкриття власної справи у відповідній сфері (галузі) національної економіки.

Послідовно у другому розділі мають бути вирішені такі задачі.

1. Аналіз ринку продукції (послуг) у країні/регіоні.

Для рішення цієї задачі необхідно, по-перше, охарактеризувати ринок, на якому буде функціонувати суб'єкт підприємницької діяльності (далі – СПД). По-друге, надати повну характеристику створюваного СПД: охарактеризувати асортимент продукції, послуг, які планується надавати; обсяги виробництва продукції (послуг) за місяць та за рік функціонування (у натуральному вигляді); ціну одиниці продукції та виручку від реалізації продукції (послуг).

Приклад формування плану виробництва продукції (послуг) наведений у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

План виробництва/реалізації продукції (надання послуг)

№ з.п	Вид продукції (послуги)	Ціна одиниці продукції (послуги) (грн)	Обсяг виробництва в місяць		Обсяг виробництва в рік	
			одиниць	грн	одиниць	грн
1.						
2.						
3.						
4.						
...						
	Усього	****				

Примітка! При нерівномірному виробництві протягом року рекомендується заповнення таблиці щомісячно.

2. Оцінка внутрішніх конкурентних переваг СПД.

Для рішення цієї задачі необхідно: охарактеризувати потенційних клієнтів (споживачів продукції/послуг), оцінити головних конкурентів, визначити конкурентні переваги та загрози, які будуть супроводжувати новостворюваний бізнес. На підставі проведеного аналізу конкурентів та потенційних споживачів необхідно сформулювати SWOT-аналіз новостворюваного бізнесу, оформлюючи результати у вигляді таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

SWOT-аналіз новостворюваного бізнесу

Сильні сторони (переваги Вашого бізнесу в порівнянні з конкурентами)	Слабкі сторони (які недоліки Вашого бізнесу в порівнянні з конкурентами)
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____
5. _____	5. _____
6. _____	

Можливості (які можливості має Ваш бізнес на ринку)	Небезпеки (які погрози можуть виникнути для Вашого бізнесу)
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____
5. _____	5. _____
6. _____	6. _____

Після наведеного SWOT-аналізу необхідно обґрунтувати, які заходи будуть використовуватися для «посилення» слабких сторін та усунення погроз, які будуть супроводжувати новостворюваний бізнес.

3. Формування витрат на започаткування підприємницької діяльності.

Для рішення цієї задачі необхідно, по-перше, сформувати структуру та обсяг стартового капіталу на реалізацію проекту. Необхідно враховувати, що можливо купувати нове приміщення, устаткування, обладнання, а можливо брати його в оренду. Необхідно охарактеризувати постачальників обладнання, устаткування.

По-друге, обґрунтувати джерела формування стартового капіталу. Необхідно вказати розмір власних коштів та розмір кредиту. Кредит необхідно брати обов'язково. Необхідно охарактеризувати умови кредиту, строк кредиту, вказати банківську установу (дати посилання на сайт банківської установи щодо умов кредитування та кредитної ставки) та розрахувати термін повернення кредиту.

Приклад, за яким можливо сформувати стартовий капітал новостворюваного СПД, наведений у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Варіанти формування стартового підприємницького капіталу

№	Статті витрат (елементи стартового капіталу)	Сума, грн	Питома вага, %
1	Витрати на реєстрацію (включаючи отримання дозвільної документації)		
2	Придбання приміщення / Орендна плата за оренду приміщення (за 2 місяця)		
3	Витрати на ремонт приміщення (дизайн приміщення)		
4	Вартість придбання необхідного устаткування Орендна плата необхідного устаткування (за 2 місяці)		
5	Придбання транспорту / Оренда транспорту		
6	Транспортні витрати		
7	Вартість сировини, матеріалів, напівфабрикатів (за 2 місяці)		
8	Вартість закупівлі товарів за 2 місяці		
9	Вартість придбаних офісних меблів		
10	Вартість придбаних комп'ютерів, принтерів та програмного забезпечення.		
11	Вартість підключення до Інтернет		
12	Витрати на проведення рекламних заходів до відкриття бізнесу		
13	РРО		
14	Витрати на установку охоронної сигналізації		
15	Страховання бізнесу		
16	Інші		
	У С Ь О Г О		
	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ		
1	Власні засоби		
2	Кредити комерційних банків		

Після представлення таблиці необхідно детально охарактеризувати кожний елемент стартового капіталу.

4. Формування поточних витрат на функціонування СПД.

Для рішення цієї задачі необхідно сформувати поточні витрати для функціонування бізнесу: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, амортизаційні витрати, витрати на оренду (приміщення чи обладнання), комунальні витрати та ін. Матеріал необхідно оформити у вигляді таблиць та рисунків.

Штатний розклад створюваного СПД може бути представлений у вигляді таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Штатний розклад створюваного СПД

Посада	Кількість посадових ставок	Заробітна плата за місяць без ЄСВ, грн	Заробітна плата за місяць з ЄСВ, грн
Усього:			

Після обґрунтування всіх поточних витрат необхідно представити загальну суму поточних витрат за місяць та за рік функціонування СПД.

Для формування загальних поточних витрат за місяць та рік функціонування СПД можна скористатися таблицею 3.5.

Загальні поточні витрати на функціонування СПД

Найменування витрат	Витрати за місяць, грн	Витрати за рік, грн	Питома вага, %
1. Матеріальні витрати			
2. Заробітна плата (з ЄСВ)			
3. Амортизаційні відрахування			
4. Послуги інших установ			
5. Комунальні платежі			
6. Виплати по кредиту			
7. Реклама			
8. Послуги інтернету			
.....			
Усього			

У висновках до другого розділу коротко зазначаються переваги новостворюваного СПД, сума стартового капіталу та поточних витрат на функціонування СПД.

РОЗДІЛ 3 основної частини кваліфікаційної роботи повинен мати прикладний характер та відображати економічну оцінку ефективності реалізації проекту відкриття власної справи у відповідній сфері (галузі) національної економіки.

Рекомендований зміст третього розділу кваліфікаційної роботи.

1. Прогнозування прибутку від реалізації проекту.

Для рішення цієї задачі необхідно: спрогнозувати обсяги реалізації продукції (послуг) за роками життєвого циклу проекту (з урахуванням сезонності);

спрогнозувати прибуток від реалізації продукції (надання послуг); обґрунтувати обрані методи ціноутворення.

Для формування прибутку та грошового потоку від реалізації продукції (послуг) доцільно скористатися таблицею 3.6.

Таблиця 3.6

Рахунок прибутку та грошового потоку за роками функціонування СПД

№ зп	Показники	За роками (грн)		
		1-ий	....	....
1	Виручка від реалізації продукції (послуг), усього			
	у т.ч. по видах продукції (послуг)			
2	ПДВ			
3	Чистий дохід			
4	Поточні витрати			
5	Фінансовий результат (прибуток)			
6	Чистий прибуток			
7	Грошовий потік			

Після таблиці необхідно навести розрахунки кожного показника.

2. Розрахунок показників ефективності проекту.

Для рішення цієї задачі можливо використання комп'ютерної програми Project Expert 6.1 Professional.

Необхідно розрахувати та проаналізувати показники ефективності проекту: чисту теперішню вартість; точку беззбитковості (в натуральному та грошовому вигляді); внутрішню норму доходності; індекс прибутковості; термін окупності.

Показники економічної ефективності проекту можуть бути представлені у таблиці 3.7.

Показники економічної ефективності проекту

№	Показники	За роками, грн		
		1-й рік	.....	.....
1.	Початкові інвестиції			
2.	Грошовий потік			
3.	Ставка дисконтування			
4.	Чиста теперішня вартість			
5.	Внутрішня норма прибутковості			
6.	Індекс прибутковості			
7.	Термін окупності			

Після таблиці необхідно показати розрахунок представлених показників.

3. Аналіз можливих ризиків та планування заходів щодо їх запобігання.

Для рішення цієї задачі необхідно: охарактеризувати типи ризиків, які будуть супроводжувати цей вид діяльності; розрахувати сценарії розвитку подій; провести кількісну оцінку ризику; розрахувати коефіцієнти варіації; побудувати матрицю прибутку (збитку) для кожного з сценаріїв.

У висновках до третього розділу зазначається запланований прибуток від реалізації продукції (послуг); показники ефективності проекту, можливі ризики та способи їх мінімізації.

Приклад змісту кваліфікаційної роботи бакалавра за темою I блоку (відповідно до вимог щодо його оформлення) наведений у *додатку Е*.

3.2. Вимоги до змісту за темами II блоку

Загальну структуру основної частини кваліфікаційної роботи бакалавра за темами **другого блоку** представлено на рис. 3.2.

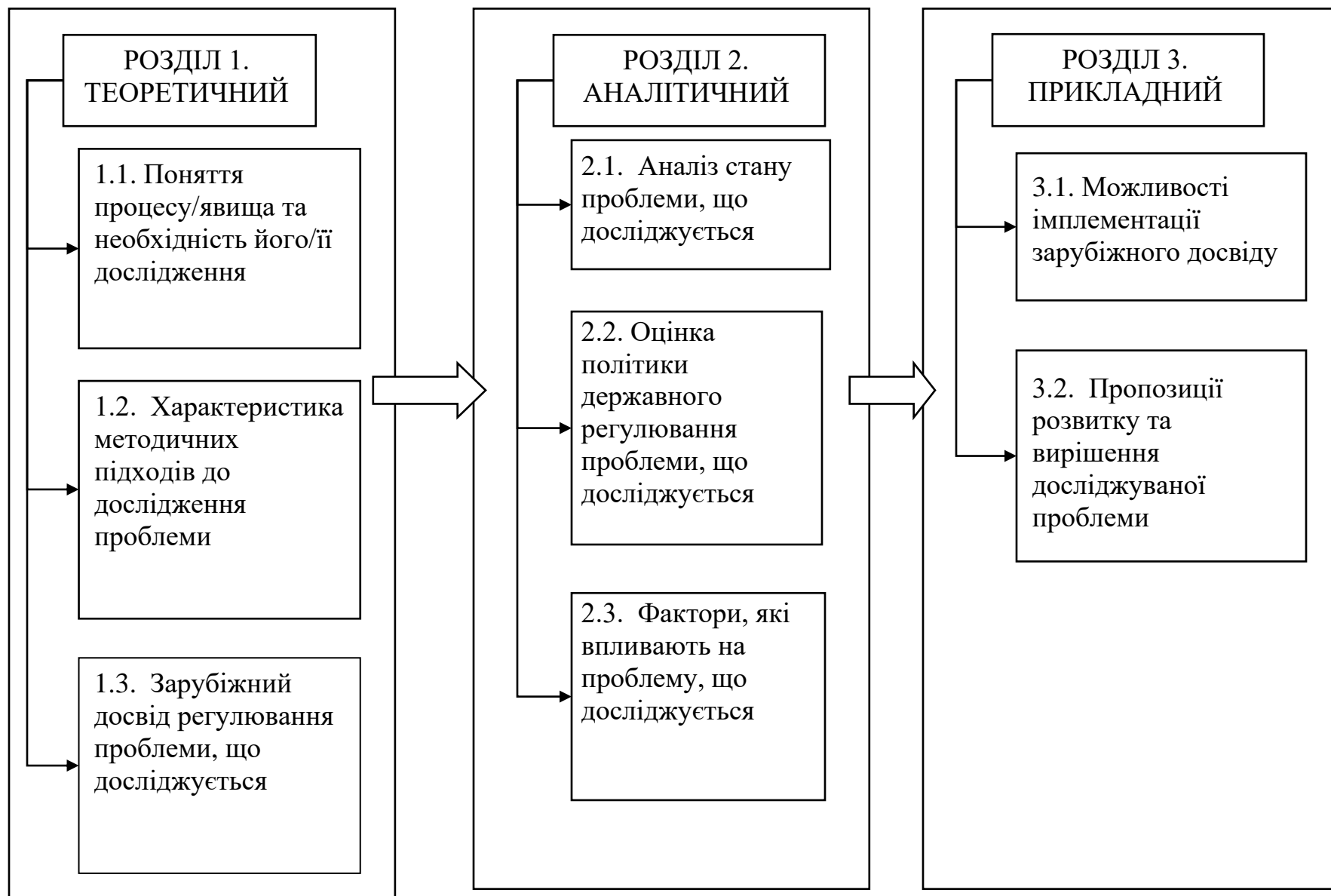

Рис. 3.2. Структура основної частини кваліфікаційної роботи бакалавра за темами II блоку.

РОЗДІЛ 1 повинен відображати теоретичні аспекти обраної проблеми. У першому розділі необхідно викласти сутність явищ та процесів, що досліджуються, вказати на важливість проведення дослідження за обраним напрямом, визначити необхідність та зміст політики державного регулювання процесів та явищ, що досліджуються, узагальнити зарубіжний досвід державного регулювання.

Структурно перший розділ може містити такі складові.

1. Поняття (сутність) процесу/явища, що досліджується, та необхідність його/її вивчення.

Для вирішення цієї задачі необхідно, по перше, подати критичний огляд літературних джерел, в яких розглядається проблема/процес/явище, по-друге, висвітлити основні положення нормативно-законодавчих актів, що торкаються проблеми, яка досліджується, вказати на необхідність та важливість проведення її дослідження.

Примітка! Сутність основних понять має бути представлена з позиції різних дослідників. Матеріал може бути узагальнено у вигляді таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Трактування поняття «...» представниками різних наукових шкіл

Автор, [джерело]	Сутність поняття

2. Характеристика методів дослідження (оцінювання / аналізу) проблеми.

Для вирішення цієї задачі необхідно зазначити основні методи дослідження відповідно до різних класифікаційних однак, надати їх характеристику, вказати на особливості їх застосування, визначивши основні можливості та обмеження.

Для оцінки проблеми, що досліджується, існують різні підходи та методи. Усі сучасні методики можна розділити за двома основними класифікаційними

ознаками: методи обробки даних та система показників. Студентові необхідно визначити, яким методом/методами він буде здійснювати дослідження та зупинитися більш детально на тому методу, який він буде використовувати у аналітичному розділі кваліфікаційної роботи.

Інформацію відносно існуючих методик можна представити у вигляді таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

Основні методи оцінки проблеми, що досліджується

Автор методики	Назва методики	Суть методики	Критерії оцінки за методикою

За методами обробки даних можна виділити два основних підходи: описовий та рейтинговий.

Якщо студент вибирає описовий підхід, то він полягає в описі абсолютних показників, структури та динаміки показників розвитку регіону. Студент самостійно обирає найбільш значущі показники та формує на їх основі висновки щодо підприємницького клімату в регіоні. Переважно такий аналіз базується на дослідженні соціально-економічного розвитку регіону. До такого аналізу вдавалися українські вчені та дослідники: Н. М. Гапак, І. М. Школа, М. І. Маниліч, С. С. Слава та Г. Грін, С. Максименко, В. В. Гомольська, Г. О. Доленко, І. В. Хмарська, О. М. Асаул та інші.

Якщо студент вибирає рейтинговий підхід, то він полягає в аналізі різних аспектів розвитку регіону, формуванні на їх основі аналітичних і синтетичних показників за групами та інтегрального показника. За цим показником, або системою синтетичних показників, визначається рейтинг регіону за рівнем його привабливості для інвестора. На рейтинговому підході базуються методики, запропоновані науковцями І. О. Бланком, К. Д. Гуровою, Д. М. Стеченком, С. П. Сонько, В. В. Кулішовим, Інститутом Реформ, «SOCIS Gallup International»,

а також зарубіжні методики, які застосовуються для аналізу інвестиційної привабливості країн та територій (World Bank, Institutional Investor, Euromoney, Business Environment Risk Index (BERI), Індекс сприйняття корупції інституції Transparency International, Moody's Investor Service.

Методики, що ґрунтуються на рейтинговому підході, спрямовані на аналіз різних аспектів розвитку регіону та формування на їхній основі аналітичних показників і подальшу консолідацію їх у синтетичні показники за групами, на базі яких формується інтегральний показник.

Друга класифікаційна ознака – *система показників* – забезпечує багато різноманітних підходів до її формування. Всі показники, що входять до наведеної методики, можна згрупувати таким чином: показники загальноєкономічного розвитку; показники потенціалу регіону; показники ризиків; показники сприятливості (несприятливості) всіх вищезазначених факторів.

Таким чином, у цьому пункті необхідно проаналізувати методики оцінки *підприємницького середовища регіону* та особливу увагу приділити тій методиці, яка буде використовуватися у подальших аналітичних розрахунках.

3. Світовий досвід державного регулювання проблеми.

Для вирішення цієї задачі необхідно охарактеризувати підходи до регулювання проблеми, що набули найбільшої актуальності у світі.

Підсумком першого розділу має бути визначення сутності проблеми, що досліджується, наведення власного розуміння основних понять, перелік базових методів дослідження, що описуються у науковій літературі, та визначення найактуальніших та найбільш дієвих у світі.

РОЗДІЛ 2 повинен мати аналітичний характер.

Послідовно у другому розділі мають бути вирішені такі задачі.

1. Аналіз стану проблеми, що досліджується, у регіоні/ місті / об'єднаній громаді.

Для рішення цієї задачі необхідно надати загальну економічну характеристику об'єкта дослідження, проаналізувати динаміку основних економічних та інших показників діяльності за останні три-п'ять років. Характеризуючи об'єкт аналізу, необхідно звернути увагу на ті сторони проблеми, виявити її особливості, які мають пряме відношення до теми кваліфікаційної роботи.

Оцінку реальної ситуації, що склалася відносно об'єкта дослідження, варто подавати за допомогою методики, опису якої приділено основну увагу у попередньому розділі.

Примітка! Залежно від об'єкта дослідження увага повинна зосереджуватися на таких аспектах:

1) ресурсний потенціал / інвестиційна привабливість / конкурентна спроможність регіону.

Для оцінки ресурсного потенціалу (інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності регіону) використовується метод, який детально описаний у параграфі 2.1 кваліфікаційної роботи.

На підставі статистичної інформації, яка може бути надана, наприклад: Головним управлінням статистики в Одеській області та Державною службою статистики України, необхідно розрахувати часткові та групові показники щодо об'єкта дослідження. На основі вибраних груп показників, необхідно визначити показники, за якими проводитиметься обчислення коефіцієнтів.

Приклад представлення розрахунків наведений у таблиці 3.10.

Основні показники, використовувані для характеристики об'єкта
дослідження, за період 20__ - 20__ роки

Назва показника	Розрахункова формула	20__ рік	....	20__ рік	Темп росту, %
Основні показники економічного розвитку Одеського регіону					
Питома вага валового регіонального продукту Одеської області (ВРП) у валовому внутрішньому продукті (ВВП) України	$Y = \text{ВРП} / \text{ВВП}$				
Показники розвитку інвестиційної інфраструктури Одеського регіону					
Питома вага бірж Одеської області ($K_{б. \text{Од.обл.}}$) у загальній кількості бірж по Україні ($K_{б.}$)	$Y = K_{б. \text{Од.обл.}} / K_{б.}$				
Демографічна характеристика Одеського регіону					
Питома вага населення Одеської області ($N_{\text{Од.обл.}}$) в загальній чисельності населення України (N)	$Y = N_{\text{Од.обл.}} / N_{\text{Укр.}}$				
Показники розвитку ринкових відносин та комерційної інфраструктури Одеського регіону					
Частка іноземних підприємств Одеської області ($K_{\text{ін.п. Од.обл.}}$) в загальній кількості підприємств області ($K_{\text{п. Од. обл.}}$)	$Y = K_{\text{ін.п. Од.обл.}} / K_{\text{п. Од. обл.}}$				
Показники рівня криміногенних, екологічних та інших ризиків					
Частка витрат на охорону природного середовища Одеської області ($Q_{\text{витр на ох прир. Од.обл.}}$) у загальній сумі капітальних інвестицій Одеської області ($Q_{\text{к.і.Од.обл.}}$)	$Y = Q_{\text{витр на ох прир. Од.обл.}} / Q_{\text{к.і.Од.обл.}}$				
Та інші показники					

2) стан розвитку окремої галузі.

У цьому параграфі варто визначити структуру економіки та відслідкувати її зміни упродовж останніх 3-5 років. Структура економіки та динаміка змін має бути візуалізованою.

Аналізуючи структуру економіки необхідно звернути увагу на найбільш важливі для держави/регіону сектори, особливо на зміну їх питомої ваги в структурі, а також розміщення їх у просторі. Наприклад, в Україні для багатьох областей є притаманним наявність одного-двох підприємств у місті чи районі, які є домінуючими і дуже залежними від зовнішніх впливів, що створює серйозні ризики для всієї соціально-економічної інфраструктури міста, району чи області.

У параграфі необхідно дослідити структуру конкретної галузі, що аналізується, як за секторами (наприклад, для с/г галузі – рослинництво, тваринництво, ягідництво) так і за виробниками (індивідуальні ОСГ, фермери, с/г підприємства, агрохолдинги) та проаналізовано зміни структури за останні 3-5 років.

Важливими показниками, які мають бути вивчені, є виробництво основних продуктів галузі у регіоні, рівень споживання та відповідність його методично обґрунтованим нормам.

Для оцінки ефективності розвитку галузі можна скористатись порівнянням показників із сусідами регіонами, а також між районами в межах регіону.

Показники розвитку галузі візуалізовується через порівняння із іншими регіонами України.

3) стан розвитку підприємницького середовища.

У параграфі варто звернути увагу на визначення місця та ролі малого і середнього підприємництва в пріоритетних напрямках соціально-економічного розвитку регіону. Зокрема, надається характеристика структури і потенціалу малого і середнього підприємництва регіону, оцінка результативності діяльності малого і середнього підприємництва, аналіз підприємницького середовища.

Дуже важливим елементом аналізу є визначення найбільших платників податків на прибуток у кожному районі та місті обласного значення в області, а також спільної частки найбільших двох платників у структурі надходжень від податку на прибуток відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Це дає змогу зрозуміти наскільки вразливим є економічна ситуація в АТО від ситуації на цих суб'єктах.

2. Оцінка політики державного регулювання проблеми, що досліджується.

У цьому параграфі необхідно дослідити стан державної регуляторної політики відносно проблеми, що вивчається.

З цією метою вдаються до аналізу інструментів державного регулювання, які застосовуються на макро- та мезорівні.

Наприклад, за темою № 49 «Розробка програм розвитку малого і середнього підприємництва в регіоні (на прикладі Одеської області) в п. 2.1 необхідно надати характеристику основних програм розвитку малого та середнього підприємництва, які розроблені та застосовуються в Одеській області. Результати дослідження можуть бути оформлені у вигляді таблиці 3.11.

Таблиця 3.11

Характеристика основних програм розвитку малого і середнього підприємництва в Одеському регіоні

Складові програми	Назва програми		
	Програма розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2017-2020 роки	Міська програма підтримки малого підприємництва в місті Чорноморську Одеської області на 2018-2020 роки	Програма розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва місті Білгород-Дністровський на 2019 – 2021 роки
Основні напрями програми			
Мета програми			
Реалізація заходів програми сприятиме			

Варто звернути увагу на механізм реалізації програми та визначити фактори, які заважають її успішній реалізації в повному обсязі (наприклад, відсутність фінансування, погано виписаний механізм їх реалізації, доступність інформації до клієнтів та ін.).

3. Фактори, які впливають на проблему, що досліджується.

Для рішення цієї задачі необхідно виявити позитивні та негативні фактори, які впливають на об'єкт дослідження. Для дослідження впливу різних факторів на процеси та ефективність діяльності об'єкта дослідження, за необхідності, використовуються методи порівняльного економічного аналізу, методи математичної статистики, SWOT-аналізу і моделювання, оптимізації соціально-економічних процесів, а також пакети прикладних комп'ютерних програм як інструментарій дослідження.

Матеріали аналізу мають бути оформлені в таблиці, графіки, рисунки, діаграми тощо.

Примітка! Позитивні та негативні фактори, які впливають на об'єкт дослідження можуть бути представлені у вигляді таблиці 3.12.

Таблиця 3.12

SWOT-аналіз Одеської області

Сильні сторони (внутрішні переваги)	Слабкі сторони (внутрішні недоліки)
Географічне положення та природно-ресурсний потенціал	Географічне положення та природно-ресурсний потенціал
.....	.....
Економічний потенціал	Економічний потенціал
.....	.....
Науково-технічний потенціал	Науково-технічний потенціал
.....	.....
Стан оточуючого природного середовища	Стан оточуючого природного середовища
.....	.....
Трудовий потенціал	Трудовий потенціал
.....	.....

Можливості	Загрози
Геоекономічне та геополітичне положення	Геоекономічне та геополітичне положення
.....	.....
Макроекономічна та політична ситуація держави	Макроекономічна та політична ситуація держави
.....	.....

Після наведеного SWOT-аналізу необхідно обґрунтувати, які заходи будуть використовуватися для «посилення» слабких сторін та усунення погроз.

Загалом результати дослідження в межах розділу повинні давати відповіді на питання: яка структура економіки, її тренди, сильні та слабкі сторони та можливості впливу на неї з боку органів влади регіонального рівня. Чим більш монополізованою є регіональна економіка, чим більші підприємства її складають, тим більше ризиків від зовнішніх впливів і менше впливу місцевої влади.

У висновках до другого розділу необхідно навести значення основних показників, що дозволяють охарактеризувати проблему, відмітити особливості сучасної політики державного регулювання об'єкта дослідження; зазначити фактори, які впливають на проблему, що досліджується.

РОЗДІЛ 3 повинен мати прикладний характер та містити пропозиції щодо вирішення проблеми, що досліджується.

Послідовно у третьому розділі мають бути вирішені задачі.

1. Можливості імплементації зарубіжного досвіду щодо регулювання об'єкта дослідження.

На підставі проведеного дослідження у першому розділі роботи щодо міжнародного досвіду регулювання проблеми, що досліджується, необхідно охарактеризувати ті напрями регулювання, які можливо використовувати при регулюванні об'єкта дослідження в Україні.

2. Пропозиції розвитку щодо об'єкта дослідження.

У цьому підрозділі необхідно на підставі проведеного аналізу узагальнити і сформулювати закономірності, охарактеризувати конкретні пропозиції та рекомендації з подальшого вдосконалення діяльності об'єкта дослідження відповідно до специфіки предмета дослідження.

Прикладом узагальнення пропозицій може бути таблиця 3.13, яка містить перелік очікуваних результатів від запровадження запропонованих заходів та показники, що свідчать про зміни.

Таблиця 3.13

Очікувані результати та показники їх вимірювання

Очікувані результати	Показники

У кінці третього розділу необхідно представити висновок, де охарактеризувати можливості імплементації зарубіжного досвіду до регулювання об'єкта дослідження в Україні та обґрунтувати пропозиції щодо розвитку об'єкта дослідження.

Приклад змісту для кваліфікаційної роботи за тематикою II блоку наведений у додатку Ж.

4. НАПИСАННЯ ВСТУПУ ТА ВИСНОВКІВ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Після того, як завершено рукопис основного змісту кваліфікаційної роботи бакалавра студент має належним чином оформити результати проведеного дослідження.

Перш за все, необхідно оформити вступ на кваліфікаційну роботу.

У вступі подається обґрунтування актуальності теми дослідження, мета й завдання, об'єкт і предмет, а також методи та інформаційна база дослідження.

Структурні складові вступу (актуальність теми, мета дослідження, задачі дослідження, об'єкт дослідження, предмет дослідження, методи дослідження, інформаційна база дослідження) оформлюють з абзацу та виділяють напівжирним курсивом.

Починається вступ з обґрунтування *актуальності теми*. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми. Характеризуючи стан досліджуваної проблеми, необхідно назвати авторів, які внесли значний внесок у розробку даного напрямку і на роботи яких посилається автор.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи висвітлюється у вступі обсягом не більше однієї сторінки. Рекомендований такий її зміст:

- формулювання сутності проблемної ситуації та обґрунтування її значущості для національної та світової економіки;
- відображення місця даної роботи (дослідження) у загальній проблемі;
- стан розробки обраної теми дослідження.

Щоб повідомити про стан розробки обраної теми кваліфікаційної роботи, складається короткий *огляд джерел з обраної проблеми*, мета якого довести, що саме ця соціально-економічна проблема ще не вирішена, або вирішена лише частково чи в іншому аспекті і тому потребує подальшого опрацювання. Огляд літератури за темою повинен показати ґрунтовне знайомство студента зі спеціалізованою літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти істотне, оцінювати раніше зроблене іншими дослідниками, визначати головне в сучасному стані вивченості теми.

♣ Бажаним є посилання на роботи наукового керівника, в яких йдеться про проблему, що досліджується.

Після формулювання актуальності наукової проблеми необхідно сформулювати *мету роботи*, визначити *завдання*, які доведеться вирішити для досягнення поставленої мети.

Мета кваліфікаційної роботи – це той результат, на досягнення якого спрямоване наукове дослідження. Мета дослідження повинна бути пов'язана із темою кваліфікаційної роботи. При формулюванні мети не рекомендується вживати слова «вивчення...», «дослідження...», «аналіз...», «оцінка...» оскільки вони вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету дослідження.

Приклад мети кваліфікаційної роботи:

➤ за тематикою першого блоку:

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи в сфері фізичної культури та спорту.

➤ за тематикою другого блоку:

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти оцінювання підприємницького середовища регіону.

♠ Завдання формують відповідно до плану кваліфікаційної роботи. Ключові слова щодо постановки завдань – дослідити, визначити, з'ясувати, проаналізувати, оцінити, обґрунтувати, запропонувати, розробити, оптимізувати.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. *Предмет дослідження* – конкретна проблема в межах об'єкта дослідження, на що спрямована увага автора кваліфікаційної роботи. Предмет визначає тему кваліфікаційної роботи, назва якої вказується на титульній сторінці.

Приклад формування об'єкта та предмета кваліфікаційної роботи:

➤ за тематикою першого блоку:

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення фітнес-центру на ринку фітнес-послуг м. Одеси.

Предмет дослідження – бізнес проектування започаткування власної справи у сфері фізичної культури та спорту.

➤ за тематикою другого блоку:

Об'єкт дослідження – це процес оцінки інвестиційної привабливості Одеської області.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних аспектів оцінювання інвестиційної привабливості регіону та формування пропозицій відносно шляхів її підвищення.

Обов'язковим елементом вступу є перелік використаних *методів дослідження* для досягнення поставленої в роботі мети. Обов'язково в цій частині вступу варто вказати комп'ютерні програми, які застосовано для обробки й аналізу інформації.

Для вирішення поставлених у кваліфікаційної роботі завдань рекомендується використовувати такі методи:

- загальнонаукові: аналогія, системний аналіз, формалізація;
- логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція та дедукція;
- економіко-математичні: факторний, системно-структурного аналізу;
- економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації;
- маркетингові: SWOT-аналіз, матричний, спостереження, опитування;
- експертної діагностики: ранжирування, порівняння, оцінювання та інші.

Інформаційна база дослідження вказує на джерела, що слугували основою дослідження: наукові публікації та монографічні видання українських і зарубіжних учених, нормативно-законодавчі акти України й інших країн,

матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, агентств, дані звітності підприємств, організацій і установ та ін.

Результати проведеного дослідження узагальнюють висновки. У висновках коротко наводять найбільш важливі теоретичні, аналітичні та практичні результати дослідження в порядку основних розділів кваліфікаційної роботи.

¶ Висновки слід розділити на окремі пункти з точки зору їх відповідності поставленим і наведеним у вступі завданням.

Якщо у вступі при формуванні завдань дослідження використовувалися терміни: «проаналізувати», «узагальнити», «дослідити», «визначити», «обґрунтувати», «оцінити», «розробити», «запропонувати», то у висновках відповідно до тих же завдань, використовуються слова: «проаналізувавши», «дослідивши», «обґрунтовано», «проведена оцінка» та ін.

У висновках не можуть міститися пропозиції, які не були розглянуті й обґрунтовані у випускній роботі.

5. ПІДГОТОВКА ДО МАЛОГО ЗАХИСТУ

Матеріал дослідження необхідно подати в послідовності, що визначена структурою кваліфікаційної роботи, а саме:

- титульна сторінка (***Додаток К***);
- анотація (*не нумерується та не входить до загальної кількості сторінок роботи*) (***Додаток Л***);
- зміст;
- вступ;
- розділ 1;
- розділ 2;
- розділ 3;
- висновки;

- список використаних джерел;
- додатки.

☞ Анотація на роботу оформлюється на одному аркуші формату А4 двома мовами. Дозволяється зменшення розміру шрифту та інтервалу.

Завершена й оформлена належним чином робота обов'язково підписується на титульній сторінці автором та науковим керівником.

До роботи додаються:

- заява (*Додаток Б*);
- завдання (*Додаток В*);
- заява щодо самостійності написання роботи (*Додаток М*) та PrtScr результатів перевірки роботи на плагіат, де зазначається відсоток унікальності тексту;
- відгук наукового керівника;
- зовнішня рецензія;
- реферат кваліфікаційної роботи для розміщення на сайті університету.

6. СКЛАДАННЯ РЕФЕРАТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

За структурою реферат кваліфікаційної роботи бакалавра складається з таких частин:

- титульна сторінка;
- загальна характеристика роботи;
- основний зміст роботи;
- висновки;
- анотації українською та англійською мовою.

Титульна сторінка реферату кваліфікаційної роботи бакалавра подається за зразком, що представлено у **додатку Н**.

Загальна характеристика роботи містить інформацію ідентичну тій, що міститься у вступі кваліфікаційної роботи бакалавра. Додатково зазначається інформація відносно структури роботи, її обсягу, кількості ілюстрацій та таблиць тощо за формою.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (____ найменувань) та ____-х додатків. Загальний обсяг роботи становить ____ сторінок. Основний зміст викладено на ____ сторінках. Робота містить ____ таблиць, ____ рисунків.

Основний зміст роботи стисло розкриває те, що досліджувалося студентом у розділах кваліфікаційної роботи бакалавра. Обов'язково зазначається назва розділу, а далі подаються відомості про виконані в межах кожного розділу завдання, поставлені у вступі.

Висновки – дублюють загальні висновки до кваліфікаційної роботи.

Анотація кваліфікаційної роботи бакалавра подається двома мовами.

Важливо звернути увагу на оформлення реферату. Це окремий документ, до якого висуваються вимоги щодо оформлення тексту, відмінні від вимог до оформлення кваліфікаційної роботи та анотації. Так, як зазначено на с. 21 Основних вимог «реферат виконують шрифтом Times New Roman кегль № 14 через одинарний інтервал. Текст варто друкувати дотримуючись таких розмірів полів: верхнє, ліве і нижнє – 20 мм, праве –10 мм. Мова реферату – державна.

Зразок змістовної частини реферату кваліфікаційної роботи бакалавра представлено у **Додатку О**.

Реферат зберігають на електронному носіїві у форматі PDF разом із текстом кваліфікаційної роботи. Реферат кваліфікаційної роботи бакалавра розміщується на офіційному сайті ОНЕУ.

7. ПІДГОТОВКА РОЗДАТКОВОГО МАТЕРІАЛУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА ДЛЯ ЗАХИСТУ В АТЕСТАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ

Заздалегідь до захисту студент готує доповідь, презентацію та роздатковий матеріал.

Роздатковий матеріал кваліфікаційної роботи бакалавра надається всім членам атестаційної комісії безпосередньо перед її захистом.

Структурними частинами роздаткового матеріалу є:

- титульна сторінка (*Додаток О*);
- зміст кваліфікаційної роботи – ідентичний тому, що у роботі;
- вступ кваліфікаційної роботи – ідентичний тому, що у роботі;
- інформаційно-аналітичний матеріал (таблиці, рисунки, формули, які студент наводить для підтвердження результатів дослідження);
- висновки до кваліфікаційної роботи бакалавра – ідентичні тим, що у роботі.

Кількість інформаційно-ілюстративного матеріалу не лімітується, проте не може бути менше 6 найменувань. Нумерація таблиць та рисунків повинна бути наскрізною в межах роздаткового матеріалу, відповідно до посилань на них у доповіді студента. Подання на розгляд членам атестаційної комісії інформаційно-ілюстративного матеріалу, що відсутній у роботі, – неприпустимо.

Окрім автореферату, студент готує і презентацію. Презентація має бути правильно структурована та оформлена.

Структурно презентація має складатися з таких частин:

1. Титульний слайд.
2. Інформаційні слайди.
3. Завершальний слайд.

Основні вимоги щодо оформлення презентацій:

- дотримання єдиного стилю оформлення;

- усі слайди презентації повинні бути виконані в програмі Microsoft Power Point будь-якої версії в єдиному стилі;
- достатня кількість слайдів інформаційно-аналітичного матеріалу (не менше 6 таблиць та рисунків);
- титульний слайд повинен відображати тему кваліфікаційної роботи, прізвище студента та наукового керівника, рік виконання;
- колір і розмір шрифту має бути підібраний таким чином, щоб усі надписи були чітко написані та придатні для читання на відстані;
- не слід використовувати таблиці з великою кількістю даних, краще навести їх у формі діаграми чи графіка.

ДОДАТКИ

Рекомендована тематика кваліфікаційних робіт бакалавра

Теми I блоку

Обґрунтування доцільності започаткування нового бізнесу

1. Економічне обґрунтування проекту відкриття аптеки.
2. Економічне обґрунтування проекту з виробництва рекламно-сувенірної продукції.
3. Економічне обґрунтування проекту з надання кур'єрських послуг.
4. Економічне обґрунтування проекту з надання послуг на основі вендингу.
5. Економічне обґрунтування проекту з організації Інтернет-торгівлі мобільними телефонами.
6. Економічне обґрунтування проекту надання послуг з водопостачання.
7. Економічне обґрунтування проекту надання послуг з фото-відео зйомок.
8. Економічне обґрунтування проекту створення автомийки.
9. Економічне обґрунтування проекту створення агентства вантажних перевезень.
10. Економічне обґрунтування проекту створення агентства нерухомості.
11. Економічне обґрунтування проекту створення готелю.
12. Економічне обґрунтування проекту створення кадрового агентства.
13. Економічне обґрунтування проекту створення кафе «Ласунка» (з продажу кондитерських виробів).
14. Економічне обґрунтування проекту створення кафе «Піцерія».
15. Економічне обґрунтування проекту створення кафе швидкого обслуговування (без торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами).
16. Економічне обґрунтування проекту створення лазні.
17. Економічне обґрунтування проекту створення магазину з продажу будівельних матеріалів.
18. Економічне обґрунтування проекту створення магазину з продажу верхнього одягу.
19. Економічне обґрунтування проекту створення магазину з продажу іграшок.
20. Економічне обґрунтування проекту створення магазину з продажу квітів.
21. Економічне обґрунтування проекту створення магазину з продажу комп'ютерної техніки.

22. Економічне обґрунтування проекту створення магазину з продажу побутової техніки.
23. Економічне обґрунтування проекту створення магазину з продажу товарів для спорту.
24. Економічне обґрунтування проекту створення пекарні.
25. Економічне обґрунтування проекту створення підприємства з виробництва морозива.
26. Економічне обґрунтування проекту створення продовольчого магазину, включаючи торгівлю алкогольними напоями та тютюновими виробами.
27. Економічне обґрунтування проекту створення ресторану.
28. Економічне обґрунтування проекту створення салону з пошиття та ремонту жіночого та чоловічого одягу.
29. Економічне обґрунтування проекту створення салону з пошиття та ремонту взуття.
30. Економічне обґрунтування проекту створення салону краси.
31. Економічне обґрунтування проекту створення станції технічного обслуговування легкових автомобілів.
32. Економічне обґрунтування проекту створення тренажерної зали.
33. Економічне обґрунтування проекту створення туристичного агентства.
34. Економічне обґрунтування проекту створення фермерського господарства з вирощування та реалізації овочевої продукції.
35. Економічне обґрунтування проекту створення фермерського господарства з вирощування та реалізації курок-бройлерів.
36. Економічне обґрунтування проекту створення фермерського господарства з вирощування та реалізації кроликів.
37. Економічне обґрунтування проекту створення фітнес-центру.
38. Економічне обґрунтування проекту створення хімчистки, пральні.
39. Економічне обґрунтування проекту створення центру цифрової фотографії.

Теми II блоку

Оцінювання підприємницького середовища регіону

40. **Оцінка перспектив розвитку галузі** (вказується галузь національної економіки, наприклад, енергетичної галузі / морегосподарського комплексу / АПК / ін.)... **в регіоні** (на прикладі .... вказується регіон).
41. **Ресурсний потенціал регіону та методи його оцінювання** (на прикладі.... вказується регіон).
42. **Інвестиційна привабливість регіону / міста та заходи щодо її забезпечення** (на прикладі.... вказується регіон/ місто).

43. **Розробка та реалізація заходів, спрямованих на залучення іноземних інвестицій в місто / регіон** (на прикладі... вказується регіон / місто).
44. **Державна і міська політика у сфері публічних закупівель** (на прикладі... вказується місто).
45. **Оцінювання конкурентоспроможності регіону / міста** (на прикладі .... вказується регіон / місто).
46. **Стимулювання / державне регулювання розвитку підприємництва у ...** вказується конкретна сфера / сектор / галузь / міжгалузевий комплекс національної економіки.
47. **Розробка програм підтримки підприємницького середовища у регіоні / місті** (на прикладі... вказується регіон / місто).
48. **Розробка програм розвитку малого і середнього підприємництва в регіоні / місті** (на прикладі .... вказується регіон / місто).
49. **Розробка програм розвитку промисловості в регіоні / місті** (на прикладі .... вказується регіон / місто).
50. **Розробка цільових програм з енергетичного розвитку міста** (на прикладі .... вказується місто).
51. **Проблема безробіття населення в регіоні та основні напрями державної регуляторної політики щодо її подолання** (на прикладі... вказується регіон).
52. **Планування та регулювання партнерських відносин державного та приватного секторів у сфері** (вказується сфера національної економіки).
53. **Стан та перспективи розвитку державно-приватного партнерства в .....** (вказується сфера/ галузь національної економіки).
54. **Розвиток міжрегіональної та міжнародної кооперації з реалізації інвестиційних проектів.**
55. **Державна політики щодо стимулювання розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів** (на прикладі .... вказується регіон).
56. **Методика щодо формування тарифів на житлово-комунальні / побутові, транспортні / інші послуги у місті** (на прикладі... вказується місто).
57. **Державне регулювання торгівлі на регіональному рівні** (на прикладі ... вказується регіон).
58. **Шляхи розвитку торгівлі на мезорівні** (на прикладі ... вказується регіон / місто).
59. **Державна підтримка підприємницької діяльності у сфері торгівлі** (на прикладі ... вказується регіон).

Заява на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра

Завідувачу кафедри ЕПУБ

Сментині Н. В.

студента ФЕУП, групи _____
(номер групи)

спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В А

Прошу закріпити за мною для захисту в Атестаційній комісії тему кваліфікаційної роботи бакалавра _____

_____
_____

“ _____ ” жовтня 201_ р.

Підпис _____

Ректорові університету

Клопотання про закріплення теми кваліфікаційної роботи бакалавра.

Науковим керівником кваліфікаційної роботи прошу затвердити

_____
(науковий ступінь, вчене звання)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Завідувач кафедри економіки, права та управління бізнесом

“ _____ ” листопада 201_ р.

Підпис _____

Завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та управління підприємництвом

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма _____

(назва освітньої програми)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

“ ___ ” _____ 20 __ р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

_____ *(прізвище, ім'я, по батькові студента)*

1. Тема роботи _____

_____ *(назва теми кваліфікаційної роботи)*

Науковий керівник роботи _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

затверджені наказом по університету від ” ___ ” _____ 20 __ р. № _____

Термін здачі студентом закінченої роботи _____ 20 __ р.

2. Вихідні дані до роботи

_____
_____

3. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить розробити)

_____
_____

4. Перелік графічного матеріалу

_____
_____
_____

5. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів кваліфікаційної роботи	Примітка
1	Затвердження плану кваліфікаційної роботи		
2	Складання бібліографії		
3	Подання науковому керівнику: Розділ 1		
	Розділ 2		
	Розділ 3		
4	Здача закінченої кваліфікаційної роботи на кафедрі		
5	Захист кваліфікаційної роботи на кафедрі (малий захист)		

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Науковий керівник

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Рішення комісії кафедри про попередній (малий) захист кваліфікаційної роботи бакалавра

Від „_____” _____ 20__ р.

Члени комісії:

1. _____
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали, підпис)2. _____
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали, підпис)3. _____
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали, підпис)

Віза завідувача кафедри :

_____ (науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

„_____” _____ 20__ р.

*Список видів побутових послуг населенню, які можуть надаватися
першою і другою групою платників єдиного податку¹*

- 1) виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;
- 2) послуги з ремонту взуття;
- 3) виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;
- 4) виготовлення виробів із шкіри за індивідуальним замовленням;
- 5) виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;
- 6) виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;
- 7) виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;
- 8) виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;
- 9) додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;
- 10) послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів;
- 11) виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням;
- 12) послуги з ремонту трикотажних виробів;
- 13) виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням;
- 14) послуги з ремонту та реставрації килимів та килимових виробів;
- 15) виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;
- 16) послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів;
- 17) виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;
- 18) послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;

---

¹ Пункт 291.7 Податкового Кодексу України

- 19) виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням;
- 20) технічне обслуговування та ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням;
- 21) послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;
- 22) послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;
- 23) послуги з ремонту годинників;
- 24) послуги з ремонту велосипедів;
- 25) послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів;
- 26) виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням;
- 27) послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;
- 28) виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням;
- 29) послуги з ремонту ювелірних виробів;
- 30) прокат речей особистого користування та побутових товарів;
- 31) послуги з виконання фоторобіт;
- 32) послуги з оброблення плівок;
- 33) послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;
- 34) послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;
- 35) вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням;
- 36) послуги перукарень;
- 37) ритуальні послуги;
- 38) послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством;
- 39) послуги домашньої прислуги;
- 40) послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням.

Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи за тематикою І блоку

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ	
1.1. Характеристика бізнес-ідеї започаткування власної справи на ринку фітнес-послуг	6
1.2. Умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у сфері фізичної культури та спорту	11
1.3. Обґрунтування вибору організаційно-правової форми підприємницької діяльності та системи оподаткування.....	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ФІТНЕС-ЦЕНТРУ	
2.1. Аналіз конкурентного середовища на ринку фітнес-послуг міста Одеса	21
2.2. Оцінка внутрішніх конкурентних переваг підприємства	27
2.3. Формування витрат на створення та функціонування фітнес-центру	36
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДКРИТТЯ ФІТНЕС-ЦЕНТРУ	
3.1. Прогнозування прибутку від реалізації проекту.....	45
3.2. Розрахунок показників економічної ефективності проекту.....	50
3.3. Аналіз можливих ризиків та заходи щодо їх мінімізації.....	55
ВИСНОВКИ	63
Список використаних джерел	65
Додатки	69

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ	
1.1. Поняття інвестиційної привабливості регіону.....	6
1.2. Характеристика методів оцінювання інвестиційної привабливості регіону	11
1.3. Міжнародний довід оцінювання інвестиційної привабливості регіону	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
2.1. Аналіз стану інвестиційної привабливості Одеської області	21
2.2. Оцінка політики державного регулювання інвестиційної привабливості регіону	27
2.3. Фактори та умови формування інвестиційної привабливості регіону	36
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
3.1. Можливості імплементації зарубіжного досвіду відносно підвищення інвестиційної привабливості регіону	45
3.2. Пропозиції щодо посилення інвестиційної привабливості Одеської області	50
ВИСНОВКИ	63
Список використаних джерел	65
Додатки	69

Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою _____
(назва освітньої програми)

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ СТВОРЕННЯ
ФІТНЕС-ЦЕНТРУ»**

Виконавець:

студент ФЕУП

Іванов Євген Олександрович

_____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, доцент

Сментина Наталія Валентинівна

_____
/підпис/

Одеса 20 _____

Зразок анотації на кваліфікаційну роботу бакалавра

АНОТАЦІЯ

Кожевникова Ю. В. «Економічне обґрунтування проекту створення підприємства з виробництва литого та гнучкого мармуру».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «_____». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 20__.

У роботі розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи в Україні в сфері виробництва литого та гнучкого мармуру: розглянуто бізнес-ідею започаткування власної справи; досліджуються нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні у даній сфері.

Проаналізовано конкурентне середовище у сфері виробництва литого та гнучкого мармуру та визначені внутрішні конкурентні переваги створюваного бізнесу.

Запропоновано проект створення виробництва литого та гнучкого мармуру. Сформовано стартовий капітал на реалізацію проекту, розраховані поточні витрати та спрогнозовано прибуток від реалізації литого та гнучкого мармуру. Здійснено економічне обґрунтування доцільності реалізації проекту, охарактеризовані можливі ризики реалізації проекту та шляхи їх мінімізації.

Ключові слова: литий мармур, гнучкий мармур, ринок штучних каменів, витрати, аналіз, ефективність, ризик.

ANNOTATION

Kojevnikova Y.V. «Economic justification the project of creating an enterprise for the cast marble and flexible production».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» for the educational program «_____». – Odessa National Economics University. – Odessa, 20__.

The work deals with the theoretical aspects of starting a business in Ukraine in the sphere of cast and flexible marble production: the business idea of starting a business is considered; the regulatory and legal regulation of entrepreneurial activity in Ukraine in this area is explored.

Author analysis the competitive environment in the field of cast and flexible marble production and determines the internal competitive advantages of the created business.

Author offers the project of creation of production of cast and flexible marble. The initial capital for the project is formed, current expenses are calculated and the profit from the sale of cast and flexible marble is predicted. The feasibility of the project implementation is feasible, the possible risks of the project implementation and the ways of minimizing them are described.

Keywords: cast marble, flexible marble, artificial stone market, costs, analysis, efficiency, risk.

Заява щодо самостійності написання кваліфікаційної роботи бакалавра

ЗАЯВА

щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, _____,
(прізвище, ім'я, по-батькові повністю)
студент (ка) факультету _____
(вказується факультет)

4 курсу, _____ групи спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» даною заявою підтверджую, що моя кваліфікаційна робота бакалавра на тему: «_____»
(вказується назва теми кваліфікаційної роботи)

виконана самостійно і не містить елементів академічного плагіату (копіляції).
Усі запозичення з друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання та цитування, оформлені відповідно до діючих правил.

Я ознайомлений (а) з діючим положенням «Про запобігання плагіату та впровадження практики належного цитування в письмових роботах студентів ОНЕУ», згідно з яким виявлення факту академічного плагіату (копіляції) є підставою для відмови у допуску кваліфікаційної роботи до захисту та застосування відповідних дисциплінарних стягнень.

Дата

Підпис

Титульна сторінка реферату

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою

(назва освітньої програми)

на тему: **«Економічне обґрунтування проекту створення фітнес-центру»**

Виконавець:

студент ФЕУП

Іванов Євген Олександрович

_____ /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, доцент

Сментина Наталія Валентинівна

_____ /підпис/

ОДЕСА – 20__

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Питання про комплексний і гармонійний розвиток дітей дошкільного віку завжди хвилювало уважних батьків. Як відомо, в початковому періоді свого розвитку діти, як губка, вбирають все, що бачать, ще не фільтруючи хорошого від поганого. Саме в цьому віці закладаються перші камінці в фундамент майбутнього характеру і відбувається становлення психіки дитини.

Багато батьків із задоволенням віддають дітей в ясла і інші спеціалізовані установи. Помилково вважати, що дитячий садок допомагає тільки тим, що бере на себе обов'язки по догляду за дитиною під час відсутності батьків. Насправді відвідування подібного закладу – перша можливість дитини «вийти у світ». Тут він вчиться самостійно знайомитися з однолітками і отримує перші уроки неформального спілкування. Якщо дивитися на питання з цього боку, то внесок дитячих розвиваючих установ в життя дитини і сім'ї є неоціненним.

Попит на дошкільну освіту настільки великий, що не всі діти практично можуть потрапити в подібні установи. А в зв'язку з постійним збільшенням темпів народжуваності, цей показник буде і далі неухильно падати. З цієї причини багато підприємців вирішують зайнятися організацією і підтримкою дитячих розвиваючих центрів.

Безумовно, тема розвиваючого центру дуже цікава і особливо актуальна в наш час, в умовах тотального закриття міських дитячих садків, а так само великих складнощів на запис у групу. Багато дітей залишаються вдома до настання шкільного віку. Забезпечені батьки часто не віддають дітей у садок – наймають няню, хтось залишається з бабусями і дідусями. У будь-якому випадку, дітям потрібне спілкування і розвиток у колі своїх однолітків. Вдумливі батьки знаходять найбільш корисні і сучасні способи до виховання. Розвиваючий центр може стати цим сучасним способом до виховання та чудовою альтернативою дитячому саду. Саме тому ця тема була обрана для написання випускної роботи.

Дослідженню проблем формування та розвитку освітніх послуг присвячені роботи О. Грішнєвої, Л. Виготського, Є. Протасової, Б. Колота, В. Куценка, Р. Патори, І. Скорова, І. Малкіна-Пиха та багатьох інших науковців.

Мета дослідження – теоретичні, методичні та прикладні аспекти планування бізнесу у сфері дошкільної освіти.

Для досягнення мети були поставлені такі **завдання**:

- дослідити теоретичні основи формування власного бізнесу;
- проаналізувати умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні в сфері дошкільної освіти;
- обґрунтувати вибір організаційно-правової форми новостворюваного бізнесу та системи оподаткування;

- проаналізувати ринок послуг у сфері дошкільної освіти в Україні та регіоні;
- оцінити внутрішні конкурентні переваги дитячого центру розвитку;
- обґрунтувати формування витрат на започаткування та функціонування бізнесу;
- розробити прогноз прибутку від надання послуг центру раннього розвитку дітей;
- оцінити економічну ефективність проекту;
- проаналізувати можливі ризики та запропонувати заходи щодо їх мінімізації.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення власної справи у сфері послуг з раннього розвитку дітей.

Предмет дослідження – бізнес-проекування започаткування власної справи на ринку послуг дошкільної освіти.

Методи дослідження, які застосовувалися у роботі:

- метод системного аналізу – у 2 розділі для дослідження конкурентного середовища на ринку послуг дошкільної освіти;
- метод аналогії – у 2 розділі для порівняння конкурентних переваг та недоліків аналогічних закладів;
- методи економіко-статистичного аналізу: табличний – для більш наглядного узагальнення інформації; графічний – для відображення динаміки народжуваності населення, доходів населення та вікової ознаки дітей;
- методи маркетингового аналізу: SWOT-аналізу, PEST-аналізу, метод зваженої оцінки – у 2 розділі для того, щоб на їхній основі обрати конкурентну стратегію.

У процесі розробки проекту використанні такі програмні продукти:

- програма Microsoft Excel – для розрахунку даних за допомогою таблиць та для побудови графічних відображень;
- програма Project Expert – для розрахунку показників економічної ефективності проекту, а також для знаходження точки беззбитковості, для проведення аналізу чутливості та для аналізу руху коштів Cash-Flow.

Інформаційна база дослідження – наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних учених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, Держкомстату України та ін.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменування) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Основний зміст викладено на 76 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Загальна концепція відкриття власної справи в Україні у сфері дошкільної освіти**» розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи у сфері дошкільної освіти: розглянуто бізнес-ідею започаткування власної справи; досліджуються нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні у сфері дошкільної освіти.

У другому розділі «**Аналітична оцінка можливості створення центру раннього розвитку дітей**» проаналізовано конкурентне середовище у сфері дошкільної освіти у м. Одеса та визначені внутрішні конкурентні переваги створеного центру раннього розвитку дітей. Розраховано витрати на створення та функціонування центру раннього розвитку дітей.

У третьому розділі «**Економічне обґрунтування доцільності відкриття центру раннього розвитку дітей**» спрогнозовано прибуток від реалізації послуг центру раннього розвитку дітей. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

ВИСНОВКИ

У роботі досліджуються теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи у сфері дошкільної освіти та зроблено наступні висновки:

1. В останні роки все частіше стали з'являтися дитячі центри та клуби, які виконують, на перший погляд, функцію звичайного садочка, але між ними є істотна відмінність. У дитячому садку дітей вчать за загальноприйнятою освітньою програмою державного стандарту. А центри розвитку працюють за підвищеними нормативам за всіма напрямками. У розвиваючому центрі до виховання малюків застосовується комплексний підхід: фізичний і психологічний розвиток уміло поєднується з культурним, художньо-естетичним та інтелектуальним розвитком.

2. Останніми роками стала утворюватися черга в дитячі садки, з'явився електронний реєстр, куди батьки записують дітей в чергу мінімум за рік до вступу в дитсадок, а то і одразу після народження дитини, підвищується вік для прийому дитини. Разом з цим, вимоги до першокласників стали вище, і це вимагає від батьків приділяти більше уваги і часу дошкільній підготовці. Виникає необхідність пошуку альтернативних варіантів підготовки дитини до школи, а це, у свою чергу, збільшує інвестиційну привабливість бізнесу, в основі якого лежить надання дошкільних освітніх послуг.

3. Сьогодні в країні більше півтори тисячі дитячих приватних клубів і міні-садків. І їх кількість продовжує зростати, незважаючи на те, що держава з кожним роком приділяє все більше уваги будівництву нових дитсадків. Крім цього, у короткостроковій перспективі у держави недостатньо ресурсів для

забезпечення дитячими садами дітей до трьох років. Тому зараз можливо дуже органічно доповнювати державні освітні послуги в молодшому сегменті.

4. Незважаючи на те, що ринок послуг дошкільної освіти на сьогодні ще досить ненасичений, конкуренція на ринку вже присутня. І одним з найефективніших інструментів захоплення своєї ніші на ринку та позиціонування своїх послуг, для приватних дошкільних установ є використання однієї чи кількох сучасних методик раннього розвитку дитини.

5. Було прийнято рішення відкрити дитячий центр з особливим підходом до розвитку дітей саме раннього віку. В основу цього підходу покладена методика японського виховання. Основний орієнтир у цій методиці – це те, що діти до трьох років як губки вбирають інформацію, тому дуже важливо встигнути дати максимум інформації саме в ранньому віці.

6. Було обрано організаційну форму «Фізична особа-підприємець». Зареєструвати ФОП набагато простіше і швидше, ніж ТОВ, а вартість всіх процедур набагато нижче. Це великий плюс для тих, хто не володіє значним стартовим капіталом. Приватний підприємець виглядає привабливіше і в плані сплати податків. Від ФОП не вимагають платити податок на прибуток і ряд інших податків, які сплачують юридичні особи. Більш того, ФОП може обрати єдиний податок, розмір якого визначається в залежності від видів діяльності.

7. Стосовно сплати податків, то діяльність даного закладу планується здійснювати за спрощеною системою оподаткування. Обрана 3 група платників єдиного податку, а саме сплата 5% єдиного податку без сплати ПДВ.

8. Істотною конкурентною перевагою на початковому етапі обрано присутність унікальної методики. Таким чином, створюваний дитячий центр розвитку зарекомендує себе на ринку, сформує постійну клієнтуру та невпинно буде нарощувати її кількість, що призведе до зросту обсягів продажу. Порівнявши дитячий центр розвитку «Smarty Kids» з його основними конкурентами, було з'ясовано, що він являється найбільш конкурентоспроможним і зможе протриматися на ринку дошкільних послуг довгий час.

9. Проаналізувавши конкурентне середовище ринку дошкільних послуг у місті Одеса, обрано дві конкурентні стратегії: мінімізації витрат і фокусування.

10. Для організації бізнесу необхідні початкові витрати у розмірі 150000 грн. Планується взяти кредит у розмірі 30% від суми інвестицій. У грошовому еквіваленті кредит склав 45000 грн, а власні кошти – 105000 грн. Кредитором планується обрати «Укрексімбанк» із сумою відсотка за кредит у розмірі 21% річних. Планується взяти кредит на 18 місяців.

11. Усього поточні витрати на функціонування дитячого центру розвитку за місяць складатимуть 39888,96 грн, а за рік 574600,24 грн.

12. Найбільш цікавим для будь-якої особи, яка розпочинає бізнес або інвестує в нього є прогноз показників прибутку від запланованої діяльності. Аналіз економічних показників діяльності закладу показав, що у перший рік діяльності рентабельність продажу склала 49,92%, а надалі – 51,63%, що є

позитивною тенденцією. Грошовий потік у першому році склав 631615,76 грн, а у наступному він збільшився і склав 660183,25 грн.

13. Аналіз ефективності інвестиції показав, що при інвестуванні 150000 грн та ставці дисконтування у розмірі 30%, період окупності складе 10 місяців, що є дуже позитивним результатом. При цьому дисконтований період окупності складе 11 місяців. Чистий приведений дохід складе 1472020 грн, а індекс прибутковості – 5,59. Внутрішня норма рентабельності склала 368,9%.

14. При аналізі проектів господарських рішень наступним етапом за оцінкою їх ефективності йде етап моделювання ризиків результатів упровадження. Після етапу визначення ризиків проводиться кількісна оцінка ризиків. Найбільш часто методами кількісного аналізу ризиків, що використовується, є аналіз чутливості, аналіз сценаріїв і імітаційне моделювання ризиків за методом Монте-Карло.

15. Застосовуючи аналіз чутливості було виявлено найбільш чутливий фактор – ціна збуту. За допомогою маркетингових заходів необхідно знизити рівень впливу цього фактора на ефективність підприємства.

16. Були виявлені найбільш небезпечні ризики для даного закладу, а саме організаційні ризики (викликані помилками менеджменту закладу, її співробітників; помилки в підборі кадрів; ризики, пов'язані з внутрішньою організацією роботи закладу), маркетингові ризики (за рахунок прорахунків в галузі маркетингу) та ризик травматизму дітей. Решта ризиків становлять меншу небезпеку і, отже, будуть менш значимі.

17. Для зменшення ризиків проекту на кожному етапі його здійснення було запроваджено такі заходи: формуючи цінову політику враховувати платоспроможність потенційних покупців, клієнтів, наявність конкурентів та їх цінову політику; систематично вивчати ринок продукції і послуг у сфері розважальних технологій; проводити продуману рекламу і маркетинг проекту; прогнозувати сезонні та інші коливання обсягів надаваних послуг для прийняття адміністративних рішень щодо більш раціонального використання фінансових засобів; ретельно опрацьовувати управлінські рішення при визначенні пріоритетних напрямків діяльності; проводити систематичну перепідготовку управлінських кадрів та персоналу; розробити конкретні і дієві соціально-економічні програми для створення сприятливого клімату в колективі.

Узагальнивши вище зазначене, можна сказати, що проект є рентабельним, доцільним і економічно обґрунтованим до впровадження.

АНОТАЦІЯ

Вовченко А.О. «Економічне обґрунтування проекту створення центру раннього розвитку дітей «Smarty Kids».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою

програмою «Економіка та планування бізнесу». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи у сфері дошкільної освіти: розглянуто бізнес-ідею започаткування власної справи; досліджуються нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні у сфері дошкільної освіти.

Проаналізовано конкурентне середовище у сфері дошкільної освіти у м. Одеса та визначені внутрішні конкурентні переваги створюваного центру раннього розвитку дітей. Розраховано витрати на створення та функціонування центру раннього розвитку дітей. Спрогнозовано прибуток від реалізації послуг. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

Ключові слова: центр раннього розвитку дітей, бізнес-ідея, проект, прибутковість, ефективність, доцільність, ризик.

ANNOTATION

Vovchenko A. A. «Economic justification of the project of creating a center for early childhood development «Smarty Kids».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» for the educational program «Economics and business planning». – Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

The work deals with the theoretical principles of starting a business in the sphere of preschool education. Therefore, author considers the business-idea of starting business in the sphere of preschool education; he also examines the regulatory and legal regulation of entrepreneurial activity in Ukraine in the sphere of preschool education. The competitive environment of preschool education in Odessa were analyzed as well as internal competitive advantages of the created center for early childhood development identified. The costs of establishing and operating of the center for early childhood development were calculated. Income from the sale of services forecasted. The economic efficiency of the project reviewed. The possible risks analyzed and measures to minimize them proposed.

Keywords: center for early childhood development, business idea, project, profitability, efficiency, expedience, risk.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РОЗДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ
до кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою

(назва освітньої програми)

на тему: **«Економічне обґрунтування проекту створення фітнес-центру»**

Виконавець:

студент ФЕУП

Іванов Євген Олександрович

_____
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, доцент

Сментина Наталія Валентинівна

_____
/підпис/

ОДЕСА – 20__

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання та захисту кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
для студентів усіх форм навчання
за освітньо-професійними програмами кафедри економіки, права
та управління бізнесом

Укладачі: Наталія Валентинівна Сментина
                  Наталія Василівна Добрава
                  Анастасія Андріївна Фіалковська

Підписано до друку _____ Зам. _____

Формат паперу 60 × 84 1/16 обсяг 2,42 авт. арк.

Тир. _____ прим. ОНЕУ м. Одеса 82, вул. Преображенська, 8